

Georg

Siegfried Kracauer

De lente greep ditmaal verbijsterend om zich heen. Overal knoppen en een niet-aflatend getierelier. Alles botte uit. Ook de dagen botten zienderogen uit, zodat de mooie schemering in de straten hoe langer hoe meer ineensmolt. En de mensen? Natuurlijk werden zij het warmere jaargetijde gewaar of ze verloren plots de belangstelling voor gekostumeerde feestjes en partijtjes en bekommerden zich als op afspraak alleen nog om de natuur. Ramen open, zonder hoed op pad, de vrijheid tegemoet – niet genoeg natuur konden ze hebben. Georg verbaasde zich erover, hoe makkelijk het hun viel, hun behoeften steeds met het jaargetijde volkomen te veranderen. (...) Om zich te beschermen tegen de opdringerige natuur zocht Georg op zonnige late namiddagen af en toe zijn toevlucht in een goedkope bioscoop, waar jonge kerels en winkelmeisjes te gast waren, enkel en alleen mensen die zich het lentegedoe niet konden permitteren. De seizoenen waren slechts weggelegd voor het gegoede publiek. De toeschouwersruimte rook naar ongeluchte lichamen, omarmingen, pissoir en kleingeld – lang ingeburgerde geuren waarmee men spoedig kameraadschap sloot –, en wanneer zij tijdens de pauzes verlicht werd, leek zij pas echt donker te worden, zo duister brandden haar weinige peertjes. Mannenstemmen, rose programmaboekjes, kale bontjes – in de schemering, waaruit deze brokstukken oprezen, sleepten de stoelenrijen zich traag langs de met behang beklede wanden door de zaal, die helemaal geen zaal was, maar een uit twee voormalige kantooruimten samengelapte pijpenla. Hier voelde Georg zich geborgen. En steeds weer genoot hij van dat ogenblik waarop het werkelijk donker werd en de beelden begonnen te leven. Natuurlijk dook meteen dezelfde voorjaarszon op, waarvoor hij juist de vlucht had

Uit: Siegfried Kracauer, *Georg*. In: Siegfried Kracauer, *Schriften*. Deel 7 (*Ginster, Georg*), Frankfurt a.M. (Suhrkamp Verlag) 1983, pp. 428-429. Vertaling: Jack Post.

genomen, maar hij verzoende zich nu met de bloeiende landschappen en wandelde verrukt door haar weerschijn over de vlakke. Waarvoor zou men op reis gaan? De blauwe grot kwam zeer dicht op hen toezweven en schitterde zo ver weg, als zij op de plaats zelf nooit had kunnen schitteren. Muziek weerklonk. Een trapper in het Wilde Westen, die fabelachtig reed, schoot en zwom, bevrijdde een beeldschone rijke bankiersdochter uit de klauwen van haar belager, en een beeldschone stenotypiste kreeg ondanks haar armoede een bankdirecteur uit Grünewald tot man. Door het soort muzikale begeleiding verloren de gebeurtenissen zelf echter hun betekenis. Omdat namelijk de pianist vanaf zijn plaats, waar vanwege ruimtegebrek zijn instrument stond, het scherm moeilijk kon overzien, speelde hij gewoon waar hij lol in had: marsmuziek, operapotpourri's, dansen en liederen. Dat wil zeggen, hij reeg ze niet zonder meer aaneen, maar voegde de verschillende melodieën als patronen in een weefsel in dat gecomponeerd werd uit fonkelende loopjes en overgangen. Het gevolg was dat bij moordscènes walsvariëties opklonken, en veelbelovende verlovingskansen onverhoopt in een gedonder van accoorden terechtkwamen. Dank zij het feit nu, dat de muziek, door haar onafhankelijkheid te bewaren, hoogstens bij toeval eens met de beelden overeenkwam, werden deze van hun eigen waarde beroofd en in voorvallen veranderd, die even ongrijpbaar waren als de verhouding tussen beeld en muziek. Aan hen overgeleverd moest Georg regelmatig zijn tranen de vrije loop laten, wanneer aan het einde de laatste sluijer neerdaalde en het geluk van de geliefden zich stralend openbaarde. Want in plaats van dit geluk, waarvan hij zich de onwaarschijnlijkheid geenszins verheelde, kwam het ware geluk als vanuit het niets in levende lijve naar boven. De pianist was een aan lager wal geraakte conservatoriumstudent, die men in zijn jonge jaren een grote loopbaan als concertpianist had voorspeld. Zo nu en dan verlangde hij daar kennelijk nog naar. Dan liet hij de vertrouwde melodieën in de steek en spon fantasieën uit, die zich als een paarlen sluijer weefden om die teloorgegangene toekomst. Het was alsof hij na een concert dat niet doorgestaan was, op het podium was achtergebleven en in de lege zaal van het gejuich van de menigte droomde en over de vergankelijkheid van alle roem mijmerde. Flauw glanzende dromen – die oplichtten in de eeuwige bioscoopnacht, waarin hij nu trachtte weg te kruipen. Als een vleermuis gleed hij onmerkbaar naar de piano en er weer vandaan, en niets was voor hem pijnlijker dan zich, verrast door het begin van een niet in het programma aangekondigde pauze, aan het publiek te moeten laten zien.